І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 108. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 14-го ЧЕРВНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 14, 1966 No. 108. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 13 червня 1966

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ БУВ В НЮ ЙОРКУ НА ДВОХ прийняттях в суботу 11-го червня. Він несподівано прилетів літаком із пані Джансон та своїми обидвома доньками Линдою і Лусі і відвідав прийняття демократів, вступ на яке коштував від 100 до 10.00 долярів в готелі Американа і був там годину, а пізніше поїхав до готелю Валдорф-Асторія, де вступ на прийняття коштував від 1000 дол. вгору. Там було 750 гостей. Імпортованих вин не вільно було пити. Президент і його дружина сиділи при різних столах. Прийняття були влаштовані для зібрання фондів на партійні цілі.

5,558 ШПИТАЛІВ Є НА СПИСКУ тих лікувальних завдань, які погодилися брати участь в програмі медичної опіки, яка почнеться 1-го липня ц. р. Ці шпиталі погодилися на вимогу Департаменту Здоров'я, щоб всі пацієнти були трактовані без різниці раси, релігії чи кольору шкіри, бо цього вимагає закон із 1964-го року про охорону громадянських прав. Департамент Здоров'я сподівається, що число шпиталів дійде до 7,654, і що всі вони погодяться на умови соціяльного забезпечення.

ПРЕЗИДЕНТ ЄЛІСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ КРИТИКУЄ систему військової служби та Уряд президента Джансона за те, що не робить нічого в тому напрямку, щоб змінити теперішню несправедливу систему. Кінгмен Брюстер заявив, що теперішня рекрутаційна система дозволяє на те, щоб у збройних силах ЗДА мусіли служити тільки ті, які не можуть викрутитися від військової служби „в безконечних катакомбах формальної освіти". Така система заохочує молодь до того, щоб викручувалась від військової служби за допомогою студій та цим способом дозволяє молоді вбивати в неї національного духа. Президент Брустер промовляв на закінченні шкільного року до 1000 студентів, які здобули титул бакалавра.

ГОЛОВНИЙ ПОШТМАЙСТЕР ЗАЯВИВ 650,000 працівникам Поштового Департаменту, що він не терпітиме „поганої" служби на пошті. Лоренс О'Брасн від півроку займає своє становище. Він надрукував на першій сторінці тижневика „Поштовий Бюлетень" листа до поштових працівників, в якому різкими і не дуже оптимістичними словами звертається до тих, які працюють в Департаменті, що він його очолює. О'Брасн старається поліпшити працю в своєму Департаменті.

Д-РА СЕМЮЕЛА Г. ШЕППЕРДА БУДУТЬ вдруге судити за те, що він дрючком вбив свою вагітну жінку 4-го липня 1954-го року. За це він був засуджений до досмертної в'язниці, але в липні 1964-го р. його звільнили з тюрми. На думку судді засуд був незаконний, бо члени жюрі діяли під впливом преси яка писала під час розправ так, що читачі були певні, що д-р Шеппард вбив жінку. Але прокуратор заряди було поновне судження д-ра Шепперда і він вийшов на волю вдруге аж 6-го червня, коли Найвищий Суд ЗДА вирішив, що перший засуд був незаконний внаслідок впливу преси на членів жюрі, і тепер буде нова розправа.

У СВІТІ

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЛИШАТЬСЯ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ й не будуть зменшені відтягуванням контингентів до Південного В'єтнаму — заявив канцлер Людвіг Ерґард, покликавшись на заяву державного секретаря Діна Раска. Раск і секретар оборони Роберт МекНамара потвердили це журналістам у Вашингтоні. Однак МекНамара підкреслив, що Західня Німеччина повинна виконати своє приречення щодо закупна у ЗДА зброї на 1,300.000.000 дол. Західня Німеччина запропонувала, щоб замість зброї ЗДА продали їй на цю суму предмети потрібні у космічних дослідах.

БЕЛЬГІЯ ПОГОДИЛАСЬ НА ТЕ, ЩОБ ДО БРЮССЕЛЮ ПЕРЕНЕСТИ головну кватиру Атлантійського Союзу (НАТО). Бельгійці лякаються, що через те Бельгія може стати центром совєтських атак у випадку війни, з другого боку приміщення головної кватири НАТО у Брюсселі принесе Бельгії поважний приплив чужої валюти.

ДО ДЖАКАРТИ, СТОЛИЦІ ІНДОНЕЗІЇ, ПРИБУЛА 5-тичленна урядова делегація з Маляйзії під проводом генерального секретаря маляйзійського міністерства закордонних справ Ґаздалі Сафей. Прибув теж індонезійський амбасадор у Бангкоку (Таї), який брав участь у переговорах між міністрами закордонних справ Індонезії й Маляйзії за посередництвом Таї (Сіяму) про замирення. Маляйзійська делегація прибула до Індонезії тому, що ген. Суґарто й інші високі індонезійські урядовці хотіли з'ясування різних точок перед остаточним підписанням замирення.

ПЕРШИЙ СЕКРЕТАР КОМПАРТІЇ В РУМУНІЇ НІКОЛЯЄ ЧАУШЕСКУ ЗАЯВИВ у публічній промові, що обидві військово-політичні бльоки — Атлантійський (НАТО) і комуністичний Варшавський пакт повинні розв'язатись задля заведення спокою і безпеки в Европі. Однак Чаушеску називав НАТО „агресивним" бльоком, закидуючи, що НАТО постало в реакції проти загрози збоку агресивного СССР. Він заявив водночас, що поки існує НАТО — Румунія буде належати до Варшавського пакту й „чуйно стояти на сторожі своєї безпеки".

ДО ЄГИПТУ ПРИБУЛИ МІНІСТРИ закордонних справ Сирії й Іраку, щоб разом з Єгиптом переговорювати про тісний союз цих трьох „революційних" і „соціялістичних" арабських держав. Вони ніби мають протиставитись заходам, по їх веде саді-арабський король Фейсал про створення бльоку мусульманських держав — Саваді Арабії, Лівану, Йорданії, Ірану і Пакистану.

КОМУНОКИТАЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЧУ ЕН-ЛАЙ ПРИБУДЕ в цьому місяці до Румунії з „приятельськими" відвідинами — сказано в офіційному комунокитайському повідомленні, однак не подано докладно дати тих відвідин. Румунія старається грати ролю „невтральної" у совєтсько-китайському „ідеологічному" конфлікті.

СТРАЙКУЮЧІ В БРИТАНІЇ МОРЯКИ ЗАЗНАЛИ невдачу у своїх стараннях прихилити собі прихильність і активну підтримку збоку інших професійних спілок. Конґрес британських робітничих спілок, ідучи по лінії бажань соціялістичного уряду в Британії, рішив, що ніяка інша робітнича спілка в Британії не може проголосити страйку прихильності у зв'язку з затяжним страйком моряків. Також Міжнародна Федерація транспортових робітників заявила, що вона не буде виступати проти активної підтримки британським морякам. Ці останні вимагають передусім скорочення тижня праці з 52-ох годин до 40-ка, підвищення платні й інших полегш. Вони відкинули компромісові пропозиції корабельних компаній.

ПРЕЗИДЕНТ З ПРЕЗИДЕНТОМ ОБНЯЛИСЯ... Як велить південно-американський звичай, президент ЗДА Линдон Б. Джансон і президент Нікараґви Рене Шік обнялися під час зустрічі у Вашингтоні. Нікараґському президентові віддано в столиці ЗДА найбільші почесті, передбачені для голови іншої держави, включно із салютом 21 гарматської сальви.

ДИПЛОМАТІЯ В АКЦІЇ. Державний секретар Дін Раск, який взяв участь у нарадах НАТО в Брюсселі, після нарад відбув несподівані відвідини в Лондоні, де мав нараду з британським прем'єром Вілсоном. А їдучи до Лондону, „поступив" до Бонну та мав зустріч і нараду з західньонімецьким канцлером Людвіком Ерґардом, якого і видно на фотознімці (справа) разом з Діном Раском.

Ромні домагається поширити бомбардування в Північному В'єтнамі

Вашингтон. — Мишиґенський губернатор республіканець Джордж Ромні заявив в радіовій і телевізійній програмі Колюмбія Бродкастінг Систем 12-го червня, що ЗДА повинні поширити летунську акцію в Південному В'єтнамі також на склади з пальним в районі Гайфонгу. Але він одночасно заявив, що ця країна ніколи не повинна дати себе втягнути до наземної війни в Північному В'єтнамі. ЗДА повинні бути готові до того, щоб негайно забрати свої збройні сили з Південного В'єтнаму, якщо заповідженні там вибори дадуть такий уряд, який не бажатиме своєї присутности американських військ на своєму терені. На думку губернатора Ромні ЗДА могли увійти до Південного В'єтнаму тільки тому, що їх просив про це місцевий уряд. Стримування агресії комуністичного Китаю не може бути причиною того, щоб ЗДА могли тримати свої збройні сили в Південному В'єтнамі, — казав Ромні, виступаючи цим проти арґументів Уряду президента Джансона. Ромні уважають в політичних колах за провідного кандидата на президента у виборах 1968-го року. Ця його заява є першою в справі американської в'єтнамської політики. Він цією заявою приєднався до демократичних сенаторів Ричарда Б. Расселла з Джорджії і Стюарта Саймінґтона з Мізурі, які займають подібне становище у в'єтнамській політиці ЗДА. Ромні критикував Уряд за те, що не має ясної політики ані щодо того, як вести збройну боротьбу у В'єтнамі, ані в справі того, як дійти до замирення на тому терені. Ромні твердив, що сама заява з боку американців, що Північний В'єтнам не зможе виграти цієї війни, не вистачає, бо в цій справі повинні говорити факти, які свідчили б про неминучу програ комуністів, а цих фактів покищо не видно на основі успіхів на полі бою.

Сенат може обговорювати справу Центральної Розвідчої Аґенції

Вашингтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Майк Менсфілд з Монтанни заявив, що може прийти до небажаної дискусії про Центральну Розвідчу Аґенцію, якщо передтим не прийде до задовільного компромісу в цій справі. Коли б прийшло до дебати в повному Сенаті, казав сенатор Менсфілд, тоді могли б бути порушені такі справи, які не приносять ні добра ані ЦРАґенції ні Сенатові. Сенатор Менсфілд вже 10 днів старається про те, щоб полагодити справу Аґенції компромісово, але досі це не вдалося. Менсфілд разом із провідником республіканської меншости в Сенаті сенатором Евереттом МекКінлі Дірксеном повідомили про цю проблему президента Джансона, але той заявив, що ця справа належить до Сенату, а не до до нього. Сенатор Менсфілд заявив, що він зачекає ще один тиждень, а після того тоді буде діяти згідно з резолюцією Сенатської Комісії Закордонних Справ, яка домагається, щоб покликати до життя окрему комісію, складену з членів Комісії Збройних Сил, Комісії Видатків та з Комісії Закордонних Сирав. Ця Комісія мала б вирішити контроверзійну справу Центральної Розвідчої Аґенції.

Л. Кузьма переобраний на голову ОМУА

Ню Йорк. — Артист-маляр Любомир Кузьма був переобраний на голову Об'єднання мистців-українців в Америці, загальні збори якого відбулися в неділю 12 червня в залі Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку. Головою зборів був Петро Андрусів з Філядельфії, його заступником проф. Дам'ян Горняткевич, а секретарем Богдан Василишин і Ждан Ласовський. Після вислухання звітів з діяльности обох Відділів ОМУА — Нюйоркського і Філядельфійського — та звідомлень Управи, уділено Управі абсолюторію та прийнято поправки до статуту згідно з пропозицією Управи. Обрано нові керівні органи ОМУА у такому складі: Л. Кузьма — голова, Д. Горняткевич і Петро Меґик (з Філядельфії) — заступники голови, Б. Василишин і О. Кононенко-Трохимовська — секретарі, І. Паливода — скарбник, Р. Пачовський, Я. Вижницький і М. Неділко — члени Управи. Контрольна Комісія: В. Ласовський, інж. І. Жуковський і П. Андрусів, а заступники — П. Капшученко (Філядельфія) і А. Малюца. Жюрі: М. Осінчук, А. Малюца і П. Андрусів. Товариський Суд: А. Малюца, М. Черешньовський і М. Осінчук, а І. Паливода та М. Неділко — заступники. Об'єднання мистців українців в Америці охоплює на всьому терені ЗДА 59 дійсних членів.

Буддисти заповіли бойкот виборів у В'єтнамі у боротьбі проти влади

Сайгон. — З'єднана Буддистська Церква у Південному В'єтнамі проголосила, що вона звернеться до своїх визнавців з закликом бойкотувати вибори до конституанти, передбачені на найближчий вересень, якщо ті вибори переводитиме теперішній уряд під проводом президента генерала Нгуєна Ван Тіє і прем'єра Нгуєна Као Кі. У місті Гуе, яке є центром протирежимного руху, 5 000 буддистів знову публічно демонстрували проти режиму. До того міста вмаршувало кількасот добре озброєних поліцистів, вірних центральному урядові, які перевели численні арештування між провідниками антирежимового руху, але між ними і збунтованими частинами війська з Першої армійської дивізії не було ніяких сутичок. Здогадуються, що прем'єр Као Кі плянує у великій тайні захоплення міста Гуе цілком під свою юрисдикцію, як це він зробив з містом Данангом. Цей здогад скріплений фактом, що прем'єр Кі несподівано відкликав заплановану візиту до Південної Кореї. У столиці Південної Кореї розпочалася саме в понеділок 13-го червня конференція 10-ох азійських держав, з виключенням комуністичних, а Південний В'єтнам репрезентує там міністер закордонних справ Тран Ван До. У противагу до войовничих і антирежимових буддистів в Сайгоні відбулась в неділю 12-го червня мирна демонстрація 10.000 - 15.000 католиків, з участю уніформованих відділів молоді. Ця демонстрація мала на цілі вивити рішення південно-в'єтнамських католиків не допустити буддистських монахів, щоб вони підпорядкували собі державне правління. На воєнному фронті — продовжуються бої в центральній частині Південного В'єтнаму. У битві за 30 миль на північний захід від міста Контуму вбито коло 400 комуністів, здебільша з регулярних північно - в'єтнамських частин. Герой одної з тих битв, сотник Вільям Карпентер, який закликав через радіо американське летунство, щоб воно збомбардувало запальними бомбами його, Карпентера, позиції і таким чином завдало втрати ворогові, що вдерся вже туди, дістав з рук генерала Вільяма Вестморленда срібну медалю. Сотник Карпентер запропонований до Медалі Чести. В боях над Північним В'єтнамом американські літаки збили знову один ворожий МІГ совєтського типу. Важкі бомбовики Б-52 підвали важкому бомбардуванню невеликий обшир в джунглі, де — за твердженням розвідки — розташувався один північно-в'єтнамський полк. Після того бомбардування почала переправитись через джунглю піхота, але нема ще відомостей, що вона стверділа. Секретар оборони Роберт МекНавара заявив під кінець минулого тижня журналістам у Вашингтоні, що політична криза в Південному В'єтнамі не вплине на хід війни проти комуністів.

У СССР відбулася нова комедія „виборів"

Москва. — В неділю 12 червня відбулися в Совєтському Союзі „вибори" до Верховного Совєта. Коло 140 мільйонів „виборців" пішли до виборчих домівок „голосувати" на 1.517 кандидатів, призначених партійним секретаріятом. „Виборці" не мають ніякого вибору, бо існує тільки одна виборча листа, — вони можуть тільки щонайвище скреслити якесь прізвище, що — звичайно — не має ніякого практичного значення. Західні кореспонденти в СССР підхопили, як до виборчих домівок прийшли чи приїхали популярні з історії большевицького режиму постаті — 72-річний Нікіта Хрущов, 76-літній колишній прем'єр і міністер закордонних справ Вячеслав Молотов і ще старший — колишній маршал кінноти Сємьон Будьонний. Хрущов вперше від відсунення його від влади появився між людьми. Він підїхав під виборчу домівку авто з водієм своєю дружиною Ніною Петровною. Тайна поліція охоронювала його і робила вільний перехід через цікаву юрбу.

Вийшов друком фундаментальний бібліографічний довідник

Шикаго. — За редакцією проф. Дмитра Штогрина з Іллінойського університету Урбана вийшов в серії Слов'янських Бібліографій і их Матеріялів того університету каталог видань Української Академії Наук в роках 1918-1930. Книга має 377 сторінок друку і містить бібліографічний опис 1058 монографій, серійних і періодичних видань, з поданням 8476 праць 2163 авторів. Ці праці появилися на світ у першому періоді існування Академії, в часі культурного відродження України. Майже всі ці видання було знято пізніше з книгарських полиць і знищено або вивезено у глиб Росії, а решту спалено під час відомої пожежі Київської Бібліотеки Академії Наук в травні 1964 року. Таким чином каталог поміщує матеріяли про видання, які сьогодні являються бібліографічною рідкістю. Ціна примірника 9.95 дол. Замовлення слати на адресу:

Slavic Bio - Bibliographical Materials, P.O. Box 3295, County Fair Sta., Champaign, Ill., 61820.

АНТІН БАТЮК ПЕРЕОБРАНИЙ НА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА УРСОЮЗУ

16-ТА КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗУ ПЕРЕВИБРАЛА ТАКОЖ ЯРОСЛАВА ПРОНЬКА НА ЗАСТУПНИКА ПРЕДСІДНИКА, ТЕОДОРА МИНИКА НА СЕКРЕТАРЯ І ЕДВАРДА ПОПІЛЯ НА КАСИРА, ВИБРАВШИ ІВАНА ОЛЕКСИНА НА 1-ГО ЗАСТУПНИКА ПРЕДСІДНИКА, Д-РА РОМАНА РИЧКА НА ЗАСТУПНИКА СЕКРЕТАРЯ І СТЕПАНА ВІХАРА НА ЗАСТУПНИКА КАСИРА. БІЛЬШІ ЗМІНИ ЗАЙШЛИ У ВИБОРІ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ І РАДИ.

Скрентон, Па. - Антін Батюк, один із найвидатніших наших громадян - сеньорів, був одноголосно переобраний на головного предсідника Українського Робітничого Союзу в результаті 16-ої конвенції цієї другої після Українського Народного Союзу найбільшої нашої забезпеченево - братської та громадської установи, що відбулася тут в тижні від 6 до 10-го червня ц.р. Одноголосно і без протикандидатур були переобрані другий заступник головного предсідника Ярослав Пронько, головний секретар Теодор Миник і головний касир Едвард Попіль. На першого заступника головного предсідника був обраний одноголосно Іван Олексин з Рочестеру. Конвенція збільшила Головний Виконавчий Комітет на двох членів, а саме на заступника секретаря, на якого обрано д-ра Романа Ричка з Ню Йорку, та на заступника головного касира, на якого обрано проф. Степана Віхара з Дітройту. Усі названі члени Головного Виконавчого Комітету були обрані без опозиції. Більші зміни в складі Головної Контрольної Комісії та Головної Ради з уваги на те, що багато їх дотеперішніх членів відмовилися від кандидатур.

До Головної Контрольної Комісії більшістю голосів були обрані: проф. Микола Степаненко з Ню Джерзі, п. Кривоус з Торонта, п. Андрус зі Скрентону, п. Сливінський з Бриджпорту та п. Харина з Бостону. До Головної Ради були обрані: пані Самосій з Трентону, інж. Забродський з Філядельфії, п. Коновал з Шикаго, інж. С. Левицький з Шикаго, пані Войтів з Вінґгемптон, п. Мельник з Клівленду, п. Кияк з Бетлегему в Пенсилвенії, д-р В. Бойчук з Дітройту, п. Білоцерківський з Монтреалу, п. Явний з Пенсилвенії та інж. Родак з Торонта. Між схваленими резолюціями конвенція рішила продовжувати дотеперішній напрямок офіційного органу УРСоюзу „Народної Волі" та піддержувати Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі. Конвенцію закінчено в п'ятницю, 10-го червня ввечері.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ОТ, КУДИ ГНУТЬ.

Мине небагато часу, і в школярів почнуться вакації. Де будуть українські діти влітку? На таке запитання часопис „Молодь України" (число з 20 травня) відповідає: — В таборах! В Україні протягом цього літа буде зорганізовано якнайбільше таборів юних піхотинців, юних моряків, прикордонників та дзержинців.

„ВСЕ НАШЕ..."

— Кому належить цей корабель? — запитала американка Роз-Мері Айронс, яка відвідала місто Жданов біля Озівського моря.

— І цей корабель, і водна станція, і ця яхта, і човни — все наше, — відповів їй секретар комсомолу. (З „Молоді України" 19 травня).

„ХЛІБА!"

Малюнок з недавнього минулого в Україні. Село Куликівці біля Дністра — 1948 рік. Зібрання селян. „Говорили про хлібоздачу, підготову до виборів, боротьбу з націоналізмом. Державі потрібен був хліб. І отой пуд лишку, який давно поривався віднести до сільбуду дядько Михайло, і оті тонни золотого зерна, що гноїв під коривником куркуль Хаврук. Хліб цінувався, як набої в бою.

— Хліба, — летять у залю тривожні слова, — Хліба!" (З „Молоді України" 19 травня).

НЕДІЛЬНИКИ

Як пише кореспондент „Радянської України" (ч. з 20 травня), комсомольці та молодь „Львівсільмаш" у понаднормові години збирали залізо та матеріяли. А неділю виготували 65 машин.

Мовою московських режимників в Україні це називається „загальнозаводські недільники".

СТИМУЛ І ВИЗИСК

З 1 липня цього року буде введено оплату праці колгоспників грошима і натурою. Це буде стимул зростання, — тішить українських селян редактор „Радянської України" у своїй передовиці, надрукованій 20-го травня. — Такі заходи допоможуть швидше ліквідувати відмінності між містом і селом.

Але... — попереджує режимний редактор — „кожний трудівник повинен глибоко усвідомити, що дальше підвищення оплати може здійснюватися лише на основі збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, неухильного зростання продуктивности праці".

ВИЛАЗИТЬ ШИЛО З МІШКА

У „Радянській Україні" з 4 травня надруковано „указ" президії Верховного Совету СССР, підписаний у Москві М. Підгорним, про нагородження орденами та медалями близько півсотні слідчих працівників органів прокуратури та інших охоронців окупаційного режиму.

МУЗЕЙ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Три роки тому з нагоди 50-річчя з дня смерти славетної української поетки Лесі Українки на її батьківщині — в місті Новоград - Волинському відкрито музей. (З „Радянської України" 19 травня).

● **Останні президентські вибори в Ірляндії** не прочистили тамошньої політичної атмосфери, а ще загострили її. Старенький президент Імон де Валера виграв вибори завдяки своєму імені героя революційно-визвольної боротьби ірляндців за державну незалежність, але виграв він вибори більшістю тільки 10.568 голосів коментується, як мовну програму керівної партії, до якої в парламенті має з 140 посольських мандатів — 72. В Ірляндії значно пішли вгору у цьому році страйкуючі моряки, впроводжені страйки закрили всі банки, а тепер робітники електрівень погрожують страйком.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Ситі і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Велика громада

Проведені у Філядельфії, Ню Йорку й інших містах Америки 100-долярові бенкети на честь Кардинала Йосифа Сліпого породжували в учасників різні рефлексії. Справа не в подробицях, не в окремих світлах і тінях, які виступають на кожній більшій імпрезі. Справа й не у самих тих бенкетах, як засобі збирання поважної суми грошей на задум Кардинала Йосифа Сліпого створити у Римі новий осередок української науки. Справа в цілому явищі, якого ще недавно не можна було уявити. Це явище — великої української громади, яка відгукується на заклики у добрій справі і реагує так, як реагують найбільш культурні нації — зверхньою маніфестацією на високому товариському та мистецькому рівні і грошовою жертвенністю.

Справедливість змушує признати, що це не перший випадок такої масової чуттєвої і жертвенної реакції. Пригадаймо засновини ЗУАДК і його акцію переселення до Америки кількадесятьох тисяч українців, що їх воєнна хуртовина викинула з рідних земель до Західньої Европи: в ту акцію включилась була вся американсько-українська громада, без активної підтримки якої найбільш енергійний провід ЗУАДК не міг би нічого вдіяти. Пригадаймо ще свіжий у пам'яті приклад з будовою пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, той масовий ентузіязм, що охопив американсько-українську громаду і виявив себе не тільки у грошовій жертвенності й переборенні всіх труднощів, а й в імпозантній маніфестації в дні відкриття пам'ятника, — маніфестації всенародного, такого глибокого, що його не всилі зрозуміти не-українці, пієтизму до нашого Кобзаря. Пригадаймо, врешті, ті численні оселі молоді й будинки прерізних наших громадських установ, закуплені або здвигнені народною жертвенністю, до якої постукали ініціятори доброго діла.

Ці останні 100-долярові бенкети були новиною щодо форми маніфестації і способу грошової збірки. Але вони ще раз потвердили, що в американсько-українській громаді приховані великі можливості, що їх можна використати у слушний час для доброго діла. Не все світле в нашому американсько-українському громадянстві. Є й поважні недоліки. Але, вказуючи на них, аналізуючи і критикуючи їх, треба завжди мати на увазі й ту основну прикмету нашої громади, якою є здоровий інстинкт, що вичуває добре діло і відгукується на нього. Очевидно, в кожній справі треба ініціяторів з авторитетним іменем, яке зразу здобуло б довір'я для пропаґандивної ідеї, — треба меткої і зручної організації, — треба знати, як „піднести" громаді ідею, з'ясувати її і приєднати до неї. Бо, буває, і найкращому задумові важко здійснитись, коли його невміло з'ясовується загалові.

На адресу організаторів отих 100-долярових бенкетів треба висловити признання, що вони виявили чималий хист, який ішов впарі з їхнім ентузіязмом. Правда, вони мали облегшене завдання, бо найширші кола української громади в Америці ставляться до особи Верховного Архиєпископа, Кардинала Йосифа Сліпого, з такою пошаною, як нею не втішається ні один інший сучасний український лідер. Які ж правильні й глибокі своїм змістом були на нюйоркському бенкеті слова Владики Йосифа Шмондюка: „Гроші не є все, — гроші можна дістати й від чужих, але довір'я і любов можна дістати тільки від своїх". І слушно Владика вбачав у зібраних на величавій залі люксусового нюйоркського готелю 500 учасників бенкету не грошових жертводавців, а маніфестантів народного довір'я і любови. Добре діло, зроблене великою громадою.

У хвості власних неуспіхів

Травневий пленум ЦК КПСС накреслив — як подає совєтська преса — великий обсяг робіт для меліорації земель і використання кожного гектара ріллі. „Радянська Україна" з 5-го червня у вступній статті пише: „Идеться про те, щоб різко піднести культуру землеробства, підвищити родючість землі і виконати обов'язок, про який говорив Карл Маркс — „залишити її поліпшеною наступним поколінням". Ці голосні фрази занадто претенсійні для того стану, в якому перебуває сільське господарство СССР. Правда, кремлівські ватажки не вигукують за своїм попередником Хрущовим, що вони збираються перегнати Америку. Що більше, вони змушені признатись, що їхні господарські досягнення в деяких ділянках навіть не перевищили досягнень сателітних країн.

В останніх звідомленнях з Кремлю подається, що купівельна здібність населення СССР на особу ледве дорівнює купівельній здібності населення відсталої Болгарії. За тими ж даними Східня Німеччина, Чехо-Словаччина і Польща користуються вищим життьовим стандартом, ніж СССР. А на табелі сільськогосподарського покажчика СССР стоїть аж на п'ятому місці після цих держав-сателітів.

Не диво, що і Брежнєв і Косиґін намагаються більше конкретними засобами, ніж пропаґандивними вигуками, направити ситуацію. І при цьому мусять починати від сільського господарства. Колись царська Росія експортувала збіжжя за кордон, тепер Совєтський Союз не може себе прохарчувати і мусить імпортувати збіжжя з закордону. В останніх трьох роках імпортовано до СССР стільки збіжжя, скільки імпортували Індія і Китай разом.

Брежнєв і Косиґін дивляться на занепад совєтської економіки тверезими очима. Тож і вживають радикальніших методів для її уздоровлення. Говориться про посилену механізацію сільського господарства, про застосування більшої кількости хемікалій, про меліорацію і ірриґацію. Косиґін взяв до уваги психологічну проблему. Йому видається, що піднесення економічної стопи колгоспника стане основою для піднесення сільськогосподарської продукції. Він заплянував зрівняти становище колгоспника із становищем фабричного робітника. Хрущов творив нове сільське господарство на цілинних землях, Косиґін і Брежнєв залишають його вже культивованим районам. А проте, це також лише тупцювання на місці у хвості власних неуспіхів. Зло не в меншій чи більшій механізації, в такій чи іншій меліорації, зло в самій системі, яка не дозволяє втримати рільництва навіть на тій висоті, на якій було воно за царського режиму.

„СВОБОДА" РЕЛІГІЇ В СССР

Згідно з конституцією СССР і республік, що входять до його складу, всім совєтським громадянам ґарантується „свобода релігійних культів і свобода антирелігійної пропаґанди", як це стверджено в статті 124 цієї конституції з 1941 року.

Проте, якщо підходити до справи реально згідно із дійсністю, то в СССР наявна тільки свобода антирелігійної пропаґанди, що її ведуть там усі режимні, тобто партійні та урядові чинники, і то коштами, грабованими у формі податків з населення, в тому числі й з віруючих людей.

Якщо ж ідеться про свободу Православної й інших Церков, то для них ґарантовані тільки рестрикції, дискримінація, переслідування і, як остаточна мета — знищення всіх релігійних „пережитків" у свідомості „совєтських людей". Засоби і шляхи до цієї нищівної мети з'ясовані цілком виразно в усіх совєтських офіційних публікаціях, між якими, зокрема, треба згадати видану у 1966 році в Москві у видавництві Академії Наук СССР „Наука" 252-сторінкову збірку статтей „Строительство коммунизма и преодоление религиозных пережитков".

Характеристичним прикладом релігійної „свободи" в СССР може бути голосна тепер справа позбавлення московським патріярхатом звання двох православних священиків — Ніколая І. Ешкімана та Глєба П. Якуніна — тільки за те, що вони відважилися представити дійсне становище Православної Церкви в СССР, про що була мова в окремому повідомленні надрукованому в „Свободі".

„Злочин" цих священиків, виключених самим же таки проводом „Русской Православной Церкви", виявився в тому, що вони написали до „президента" СССР, чи пак голови Президії Верховного Совєту СССР, Миколи Підгорного, листа-звернення, в якому з'ясували важкі умови існування та діяльности Православної Церкви і навели численні факти замикання церков, переслідування священиків і вірних за приналежність до такої чи іншої Церкви чи й за виконування, офіційно дозволених громадянам СССР, релігійних культів, заборонювання дітям брати участь в Богослуженнях тощо.

Копія переданого у Верховний Совєт листа попала якось за кордон, і зміст його був опублікований Крайовою Радою Церков ЗДА у травні 1966 року в Ню Йорку. Як потвердили самі ж таки представники московського патріярхату, церковний провід покарав обох авторів листа позбавленням їх священичого стану. Які адміністраційні заходи застосував супроти них совєтський режим, покищо невідомо, але не підлягає сумніву, що їх так чи інакше репресовано.

Такою „свободою" втішається офіційна Православна Церква в Совєтському Союзі. Священики цієї Церкви не мають взагалі права виступати ні в обороні її самої, ні в обороні її вірних проти безпідставних репресій режиму.

Про те, яка „свобода" релігії існує в західніх областях України, де совєтський уряд зліквідував Греко-Католицьку Церкву, можна уявити з допису кореспондента київської „Молоді України", надрукованого в числі з 5-го червня ц.р., з тріюмфальним повідомленням про те, що одну з найстарших українських церков у Золочеві, збудовану ще в XVI сторіччі, обернено на „центр атеїзму" т. зв. „атеїстичний музей".

В дописі підкреслено, що наполегливим організатором цього „центру атеїзму" був якийсь Петро Павлович Володченко, росіянин з українським прізвищем, прибулий аж з Ленінграду, який, після відібрання у віруючих стародавньої церкви, почав звозити до неї всяке антирелігійне барахло з Ленінграду, Москви й інших міст. Влаштувавши „музей" Володченко на спілку з „атеїстичними активістами" почав зганяти до нього навколишніх людей, ображаючи цим їхні релігійні почування і їхню любов до пам'яток старовини.

Про те, з яким презирством і ненавистю ставляться місцеві українці до провокаційної діяльности ленінградського зайди, свідчать натяки в дописі „Молоді України" про „різні неприємності, які заважають працювати по-справжньому громадським активістам музею". **Р.**

Прокуратор Ізраїлю прославляє Митрополита Шептицького

Ню Йорк. — Тут у видавництві Гарпера і Рова вийшла книжка під назвою „Справедливість у Єрусалимі". Книжка насвітлює процеси відомого гітлерівського бюрократа - вбивника Адольфа Айхмана, якого Ізраїльський суд засудив був на кару смерти за плянове винищування жидів під час другої світової війни. Автор цієї книги Гідеон Гавснер — це головний прокуратор Ізраїлю в період 1960-1963. У своїй книжці Гавснер насвітлює цілу проблему масового винищення жидів гітлерівським режимом у Німеччині. Автор Гавснер згадує у своїй книзі ім'я нашого великого митрополита Андрея Шептицького. На сторінці 250 написано в цій книзі так: „Старий Митрополит Греко - Католицької Церкви у Львові Андрій Шептицький гостро засудив тих своїх українських земляків, які брали участь в протижидівських акціях і заборонив їм бути учасниками релігійних церковних відправ. До осиротілого сина Головного Рабіна у Львові Митрополит сказав: Я хочу, щоби ти був добрим жидом. Я тебе заховав для твого народу".

„В загальному — пише автор Гавснер — це були відірвані ясні проблиски серед загальної темноти".

Інж. Методій Борецький

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ІНЖЕНЕРІЇ

II

У березні 1964 р. д-р Фредерик Сайц, тодішній президент Національної Академії Наук, покликав до життя Комітет 25-ох, що мав полагодити всі легальні і адміністративні формальності для заснування академії інженерії, а особливо вистаратися для неї федеральний конґресовий чартер. (Члени Комітету 25-ох дещо пізніше стали засновниками Національної Академії Інженерії).

Одначе, після створення Комітету 25-ох, д-р Сайц піддав думку, щоб нова академія була створена під чартером Національної Академії Наук. Ціллю д-ра Сайца було запевнити тісну співпрацю між інженерною і науковою установами. У противному випадку він побоювався, що з бігом часу може постати непорозуміння і остаточний розлам між двома спорідненими академіями, якщо ці дві установи не будуть пов'язані одним чартером. Крім того він хотів заощадити ініціяторам рік-два часу, потрібного для одержання окремого чартеру від Конґресу.

Діючи згідно з пропозицією д-ра Сайца, Комітет 25-ох негайно приступив до реалізації його думки. Вже 6-го грудня 1964 р. Національна Академія Наук схвалила статут нової академії, а 10-го грудня того ж року Комітет 25-ох затвердив правильник новоствореної академії. Отже, в такий спосіб члени Комітету 25-ох стали засновниками Національної Академії Інженерії, вибравши з-поміж себе управу.

Першим президентом новоствореної академії став д-р Августин Кінзел, який у 1919 р. закінчив математичний факультет Колумбійського університету з вислідом „кум лявде". На заступника президента обрано Еріха Вокера, який свого часу заявив: „Інженер посідає найкращі кваліфікації, щоб інтерпретувати і посередничати між сьогоднішніми науковцями і людьми, яких доля призначила вирішувати складні проблеми промислу і держави".

У 1965 р. Національна Академія Інженерії покликала до життя ряд комітетів, завдання яких давати федеральному урядові професійні поради з певних технічних ділянок. Для тої цілі створено:

1. Інженерний Комітет Дослідів над Землетрусами, що його очолив Джордж Гавснер, професор будівельного факультету і прикладної механіки при Каліфорнійському Інституті Технології.

2. Інженерний Комітет Океанознавства, головою якого став Томас Кавакаґ, один із партнерів консультаційної фірми Преґер - Кавакаґ - Вотербурі.

3. Комітет Зв'язків з Національною Науковою Фундацією, що його очолив д-р Джордж Голбрук, віце-президент компанії Дю Понта.

Щоб уможливити інженерам виготовити безпечніші й ефективніші проєкти проти спустошень внаслідок землетрусів, академія приготовляє десятилітню програму дослідчих студій. Ціль цієї програми — знайти новий підхід до конструкцій проєктів, які були б забезпечені проти землетрусів. Згідно з рекомендаціями конґресового панелю (цей панель був створений президентом негайно після відомого землетрусу на Алясці), багато шкоди можна запобігти через краще проєктування і поліпшення будівельних основ - фундаментів і внаслідок кращого знання механіки ґрунту.

У справі океанознавства академія працює над виготовленням десятилітньої програми при фінансовій допомозі федерального уряду. Головне завдання цього комітету — служити своїми порадами як єдине компетентне тіло в справах океанознавства.

Комітет зв'язків з Національною Науковою Фундацією досліджуватиме, в порозумінні із своїм інженерним відділом, можливості найкращого використання своїх фондів у різних інженерних ділянках. Що більше, цей комітет повинен ствердити, як академія має керувати науковими студіями і дослідами, які вимагають інженерних приладів та інструментів.

Крім цього академія інженерії допомагатиме радіовисильні „Голос Америки" приготовити серію технічно-наукових звідомлень п. н. „Світ Інженерів". Ціль тих звідомлень — інформувати слухачів про модерні методи, якими користуються інженери при практичному застосуванні найновіших технічних здобутків та про їх наслідки в майбутньому.

Цього року мають відбутися Загальні Збори Академії Інженерії, на яких плянується докладно обговорити способи запобігати нещасливим випадкам вуличного руху, які річно приносять 40.000 жертв убитими, десятки тисяч ранених і коло більйона долярів матеріяльних втрат.

Щоб покрити видатки, зв'язані з цими програмами, академія одержує неперіодичні дотації з приватних джерел. Крім цього, федеральний уряд, як уже сказано, також фінансує частинно ті програми, в яких він зацікавлений.

Одною з більших приватних дотацій у 1965 р. була дотація Фундації Алфреда Словна в сумі 100,000 дол. із зазначенням, що ця дотація є лише початковою, і академія може числити в майбутньому на фінансову піддержку цієї ж фундації.

Основною кваліфікацією кандидата на члена Національної Академії Інженерії є його технічний вклад у теорію або практику інженерії чи то у формі технічної літератури, чи оригінальних осягів на полі технології взагалі. Ці технічні осяги повинні бути інженерними осягами, отже, у формі структур, технічних процесів або готових продуктів, очевидних не тільки в публікаціях, але також у па-

(Закінчення на стор. 3-ій)

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА" ПО-АНГЛІЙСЬКИ

Справді небуденні враження довелось мені, припадковому глядачеві винести з постави англійською мовою „Наталки Полтавки" в Менор коледжі С.С. Василіянок у Філядельфії, 15-го травня.

Небуденні враження не тому, що справді таки трохи по чудернацьки зазвучали зразу, перші репліки невмирущого твору І. Котляревського в мові Едґара По, до чого згодом таки звиклося. Небуденні ж тому, що і режисерія і гра молоденьких акторів перейшли всякі сподівання.

Покидав я прегарну театральну залю (ах, коли б, Господи, мати навіть трохи гіршеньку нам тут у Ню Йорку!) сповнений радощів. Ну і до чого талановита ота наша молодь! Невже під гримом заховані були обличчя юначок і юнаків, що в пересічі не переступили ще двадцяти років? Невже в більшості з них — це був перший виступ на сцені у поставі справжньої п'єси? Ось зайвий доказ талановитости нашого народу. Чи дивуватися тоді, що наші театральні ансамблі до першої світової війни на Східних Землях і до другої на Західних, складені з акторів без театральних шкіл, досягали високого майстерства в своїх поставах? Ось чому власне Мельпомені призначено було в ті часи стати носієм національної свідомости тих визвольних ідеалів . . .

Але вернімся до безсмертної „Наталки", що її втілила цей раз у Філядельфії Марія Стадницька, що крім цієї ролі режисерувала поставу. Гра була на рівені професійної акторки. Звідкіль ця молода дівчина взяла таємницю правильного ходження по сценічних дошках, таємницю сценічної виразности жесту, що її дає довший час перебування на сцені, а також брилянтну дикцію з голосівками та шелестівками, обточеними до великої прецизности?

Креація Наталки Стадницькою була зовсім для мене нова. Це певне, що такої інтерпретації Стадницька не запожичила ніде, бо її Наталка була гордовитою, вольовою істотою, не прибитою фаталізмом, що ми звикли звичайно бачити в поставах цієї опери.

Режисерія Стадницької стояла на рівені її гри. Правильна ритмізація дії, добра побудова місансцен, винахідливість в деталях плянування впевнювали глядача в тому, що при добрій волі панни Марійки та пригожих обставинах, матимемо в її особі в недалекому майбутньому вдумливого, інтеліґентного режисера, що зможе довкруг себе згуртувати групу молодих ентузіястів театрального мистецтва і створити з ними високоякісний театральний аматорський ансамбль.

Ролю возьного виконував Микола Куліш. Син талановитої пари письменників, Оксани Керч і Володимира Кулішів, внук геніяльного драматурга Миколи Куліша, з перших реплік запевнив глядача в правильності теорії про дідичність талантів.

Юнак Микола спрезентував в цій поставі високоякісний комедійний талант, де жест, слово, співдія з партнерами були подані з фінезійністю комедійного майстерства коли смішливість лицедія не перетворюється в дешеву кловнаду. Збереження цієї межі дається тільки акторам обдарованим сценічною культурою, що її безумовно посідає Микола Куліш.

Малий, незначущий епізод, що часто трапляється на сцені і часто буває причиною збентеження актора, або більше чи менше зручного намагання затушкувати його, характеризують Миколу. В моменті, коли це було найменше потрібне, розмотався пояс, що ним зле впоясано актора. В запалі гри Куліш і не помітив, що пояс сповз йому аж до долівки. Публика починає підсміхатися з трудного положення виконавця Возьного. Підсмішки замінюються в сальви сміху, коли незбентежений Куліш починає обмотувати себе поясом. З цієї чинности він розгортає цілу пантомімічну картину. Посмішки публіки замінилися в голосний сміх з комедійности образу.

Гідним партнером блискучого в грі Миколи Куліша був щедро обдарований Богдан Волощук. Він створив настільки суцільний образ Виборного, настільки переконливий в психологічній правдивості, а до того комедійно майстерний, що про нього при навіть великій суворості критичного судження, годі не заговорити як сходячу акторську зірку.

Не-українка, Люсі Балла виконувала ролю Терпелихи. Панна Балла не поступалася своєю грою перед іншими виконавцями головних роль. Вона вдумливо підійшла до сприйняття і виконання своєї ролі. Глядач міг повністю повірити в образ створений нею, бо емоційність його була побудована на щирому пережитті інтерпретаторки.

Трохи поверхово підійшов до своєї ролі Богдан Мізак, що дав себе здистансувати згаданим тут виконавцям. Але ж відмовити йому галанту та повної свободи в грі аж ніяк не можна.

Петра я залишив до оцінки на кінець тому, що його роля доволі мало вдячна. Виконав її Омелян Гельбіґ зовсім поправно, хоч можна було подати її експресивніше, більше емоційно. Але не грою зачарував приявних Гельбіґ. А зачарував своїм шовковим, ліричним тенором. Голос його, як бачиться школений, чи радше вишколений, буде скоріше чи пізніше прикрасою наших естрад і оперних постав.

Хореографічні вставки виконували студентки коледжу, при чому одній частині з них припала роля хлопців. Танки дуже ефектовні завдяки не лише самим танкам, але й живим, згармонізованим в кольорах строям. Другу групу танцюристів становили запрошені хлопці зі СУМА. Хлопці моторні, браві, вихром літали по сцені але . . . тут вже ні режисера ні її дорадники не додумалися, що войовничих козарлюг як тоті наші браві сумівці в пишних козацьких костюмах, та ще й озброєних гострими шаблюками давним-давно вже не було, коли відбувається дія опери, лиш московська окупація. А той тризуб, що його так ефектовно у фіналі танку склали зі шабель танцюристи, за що одержали бурхливі оплески, ще довго довгенько з того часу не був гербом України.

Декорації здоровенько невдалі. Музичний супровід був в руках талановитої піяністки Марії Гайдучок, яка робила все можливе, щоб тихеньке піяніно нагадало добру оркестру, належну цій небуденній, на значному мистецькому рівені виставі, що з нею варто б піти поміж люди.

В. Л.

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(11)

Герой повісти „Основи суспільности" о. Нестор спочатку вважав коваля Гердера „безбожником", але пізніще змінив свою думку в цій справі по розмові з релігійним Деменюком та з самим ковалем і навіть плянував замешкати в Гердера, втікаючи від графині Олімпії, що йому не вдалося, бо його вбили ще перед втечею. Коваль Гердер зворушив о. Нестора такими словами:

„Скільки літ ви навчали й катехізували, і ганьбили, і наклонювали людей на все добро, а нині що в селі? Що біда, розпука, це ще нічого. Наш чоловік до біди звик. Але яке пиянство, яке злодійство, які свари та лайки у громаді, яка неправда та кривда, чи ви маєте про те поняття? Чи ви те чуєте, — здається, у вас сумління не заглушене? — що відповідь за оту погань, що так і кишить довкола вашого двору, спадає на вас?" (XIII, Б, ст. 95).

Родина Франків мешкала на Слободі. „Се був присілок, відділений від самих Нагуєвич широким пасовищем, рівним, хоч яйце коти, покритим декуди повз дільниці густим, у плота зависоким будяччям. Посеред того будякового ліса вилася узенька стежка — півперечка. (XI, 345). „Та й пишна ж бо красавиця, тота Слобода! Її десять хат і кільканадцять будинків господарських, кинені, неначе случайно, на верщок горба, обтулені густими зеленими садами, дрімають тихо". (Там же, 360 - 361).

В оцій Слободі народився 27-го серпня 1856 р. і жив та виростав під очима своїх люблячих батьків Іван Франко.

Малий Мирон — „якесь не таке, як люди"

Оповідання „Малий Мирон" написане в 1879 р. В ньому автор майстерно змальовує психологію кількалітнього хлопчика, який хотів би все знати, і тому бомбардує питаннями батька і матір. Сам Франко признавав у листі до Драгоманова, що майже всі його новелі „показують дійсних людей, котрих він знав, дійсні факти, на котрі він дивився або про які чув від свідків, малюють крайобрази тих закутків нашого краю, котрі він, як то кажуть, переміряв власними ногами". В такім розумінню — вони всі частки його біографії". (І, А, ст. 173).

Та є у Франка група оповідань, яку він сам зарахував до автобіографічних в стислішому значенні цього слова. До цієї групи належать „Малий Мирон", „Олівець", „Schön Schreiben" („Шен шрайбен"), „У кузні", „Гірчичне зерно", „На дні" та інші. О. Огоновський у своїй „Історії літератури" назвав деякі з цих оповідань чисто біографічними творами, проти чого І. Франко протестував, кажучи, що вони мають також і мистецьку вартість, і не є тільки біографічним матеріялом.

І так ми дивимося на ці твори. „Малий Мирон" — це не тільки молоденький Іванцьо, це всі сільські здібні з уродження хлопчики, які не можуть розвивати своїх здібностей, бо їхні батьки не мають на те часу або попросту не розуміють цього важливого періоду в розвитку своїх дітей.

Малий Мирон вчить свого однолітка Василя рахувати і при цьому за кожним числом „цюкає бучком о землю". Василеві знудилася ця наука, але надійшов старий Рябина і гостро скартав Мирона:

— „А ти невітцівська дитино ?! . . . а ти що робиш? Та ти землицю святу б'єш, е? Ти не знаєш, що землиця наша мама? Дай сюди той бучок!" (II, 2).

СВЯТО ВЕСНИ

(НА НОВОМУ СОКОЛІ, ПІД ЗНАКОМ ВЕЛЕТНЯ ДУХА — ІВАНА ФРАНКА)

Мабуть це перший раз в історії Нового Сокола, де так численно пластова молодь відбула своє Свято Весни 28-29 травня.

На цю радісну зустріч з'їхалася молодь із станиць сусідньої Канади (Гемілтон, Ст. Кетринс), Америки — (Сиракюз, Бінгемптон, Рочестер і Боффало).

Паркувальна площа почала заповнятись автами та автобусами і миттю заповнилось розсміяними, щасливими лицями пластової молоді.

При вході гостей й учасників вітали написи: „Скоб — Готуйсь — Новий Сокіл вітає Вас!" „Окружне Пластове Свято Весни у Ювілей Івана Франка!" —

Короткий марш з наплечниками на місце призначення, поправа одностроїв і довгі лави пластунства виповнили площу біля чепурної церковці.

В год. 11,15 почався Апель і бунчужний свята ст. пл. Тусько Смик почав звітувати Командантові Свята пл. сен. Ярославові Пришлякові, що до відкриття Свята явилося 247 учасників. Молитвою, піднесенням прапорів та наказом, що його відчитала писар свята ст. пл. Рената Волинець, закінчено формальне відкриття.

Команду над табором юначок перебрала пл. сен. Христя Ковч. Комендантом юнаків став ст. пл. Ігор Гапій. Комендантами новацтва були: пл. сен. Оля Чмола і пл. сен. М. Рубашівський. За переведення теренових гор юначок відповідала пл. сен. Оксана Бережницька, за переведення гор в юнаків ст. пл. Р. Щуровський і ст. пл. Мирон Бабюк.

Вечором, год. 8-ма, місце, де мала відбутися свят. ватри, почали заповняти запрошені родичі і громадянство. На площі збудовано дві ватри; одна призначена в честь Івана Франка, друга призначена на так звану веселу частину ватри.

На підвищенні, на тлі портрету Івана Франка заквітчаного дубовим листям, виднів великий малюнок, що зображав Каменярів (малюнок пані Т. Душенко). Перед портретом Івана Франка горів вічний вогонь.

Під звуки маршової музики, колонами уставились учасники свята. Залунав гимн закарпатських пластунів, новацтво відспівало — новацьку пісню.

Відкриваючи святочну ватру, на слова Команданта — „Нехай дух великого Івана Франка окрилить нас сьогодні до праці й обов'язку", —з юнацьких лав залунала відповідь — „Встань! Прокинься! Пробудись!" —

Два вірші — „Поклін Іванові Франкові" — по мистецьки з дитячим чуттям, продеклямували вже знані малі артисти слова новачка Діяна Стасюк і новак Ольгин Борачок. Після цього у стіп портрету Ів. Франка вони зложили китиці пільних квітів, а юнацтво кинуло в горіючу ватру дубовий вінок. На дальші точки програми зложились: промова виголошена пл. сен. Яр. Пришляком,„ спів — „Від синього Дону". Пролог „Мойсея" — продеклямували юначки і юнаки — Рома Остапчук і Соня Райца, Адьо Цьолко, Роман Лоза та ст. пл. Андрій Якубовський, — Збірна деклямація гуртка „Євшан зілля" — зі Сиракюз, діточий Мойсей у виконанні 23-го гнізда нов. з Боффало. Кінцеву деклямацію „Каменярі", знаменито виголосила ст. пл. Рената Волинець. Співом усіх присутних „Не пора не пора" закінчено І частину ватри.

Наступили іменування, заприсяження та коротке слово привіту — пл. сен. проф. Ол. Бережницький.

По перерві запалено другу ватру і програма її мала характер веселий: співи, скечі й дотепи доповнювались із частин учасників. Ватру закінчено піснею „Сіріли у сумерку" та „Нічь вже їде".

Неділя — другий день свята, почався під знаком непевної погоди під враженням проникаючого зимна, чорних нависших хмар і загрози дощу. В год. 8-ій рано радіо проголосило 39 степенів тепла.

Біля окремих таборів рознеслась команда раннього прориву. На поправу погоди не було вигляду і треба було змінити програму занять дня. І так Служба Божа, яка мала відбутися в год. 4-ій, відбулася скорiше, бо вже в год. II-ій перед полуднем, і її відправив о. декан д-р П. Івахів. Своєю проповіддю отець декан загрів трохи учасників свята. Зараз по Службі Божій відправлено панахиду біля символічної могили — за героїв України і сл. пам'яті Начальному Пластунові Сіромy Левові. На великому березовому хресті з написом „Борцям за волю України" — зложено дубовий вінок, замаєний пільними квітами та синьо - жовтою лентою, якою вітер розколихував на усі сторони, немов хотів вирвати і понести геи там далеко у бездолену і розп'яту Батьківщину, на дорогі могили всіх тих героїв, які створили епопею, національно - державницького відродження — вічної слави.

Похилились прапори і вічную пам'ять післали пл. діти з чужини на любу Україну, молячи Всевишнього за кращу долю й волю Батьківщини.

По обідній перерві, знову виглянуло засоромлене сонце, розвіваючи своїми теплими промінчиками темні хмари. І знову ожила пластова оселя і знову пл. молодь могла докінчувати свою програму — спортові змагання.

В год. 4-ій під звуки маршової музики всі учасники стали до кінцевої дефіляди. Після роздачі нагород переможцям, пластове юнацтво і новацтво випрямлене і горде промаршувало перед командою, віддаючи останній салют Святові Весни.

З Богом зі сонцем ми почали, сказав комендант свята, з Богом і сонцем ми кінчаємо нашу пластову зустріч Свято Весни. Наші сердечні вітання засилаємо нашим сучасним велетням духа Їх Еміненції Преосв. Кард. Йосифові Сліпому та основоположникові, Дорогому Дротові — О. Тисовському. Команда свята складає глибоку подяку усім паням, і пл. сеньйоркам, які виконали одну із дуже трудних і поважних функцій, а саме, це справна і дуже смачна кухня, а без того і свято не було б вдалим. Особлива подяка належиться паням А. Якубовській та пл. сен. Славі Пищі, яка очолила цю головну ділянку.

І так прогомонів Новий Сокіл у дводенних радісних святкуваннях, за словами І. Франка, тим... „теплим, ласкавим, рідним словом". І скріпилась дружба, записалися в серцях і душах нові спомини — радісні й щасливі. І кожний з учасників від'їжджаючи у свої сторони повіз пам'ять безсмертної Велетня духа Івана Франка. І з Його кличем — „Встань Прокинься! Пробудись!" пожвавиться пл. праця й пл. обов'язок.

братчик — Славко.

Сміливий й далекойдучий задум

Засадничою справою кожної еміграції в ЗДА є проблема темпу її американізації, чи асиміляції. Батьки, які приїхали сюди, це довший час „дихають" повітрям країни свого походження; їх діти вже значно менше, а внуки звичайно забувають країну своїх батьків. На це нема ради. Тому проблема є: не як зберегти наших дітей, внуків і правнуків і дальші покоління перед „американізацією", бо така проблема зовсім навіть не повинна існувати: проблема, на якої розв'язку ми батьки повинні і мусимо впливати, як закріпити в наших дітей і поколіннях, почуття приналежности й активного зобов'язання супроти країни їх народження, також не менше живе і палке почування любови та активного зобов'язання до країни походження їх батьків.

Поставивши проблему так, можемо багато дечого зревідувати, можемо багато дечого з дотеперішніх „аксіом" змінити. Ми можемо натрапити на колосальні розходження щодо метод і засобів такого виховання, такого динамічного оформлення світогляду дитини, чи внука. В одному, думаю можемо таки погодитися: ніхто не буде відчувати нормальної пошани до нужди, в якій жили, чи живуть їх рідні, їх предки; не буде дітей респекту до „страдального народу", але вони будуть гордитися боротьбою їх однородних за краще життя, за волю, за кращу свою долю.

В нашій статті хочемо заторкнути одне з засадничих питань, яке дискутується серед групи ентузіястів перебудови Українського Атлетичного Т-ва „Чорноморська Січ" в Нюарку, а саме: як сформулювати програму Т-ва, та створити об'єктивні дані на те, щоб дати змогу почуватися „вдома" нашій молоді, яка росте і дозріває тут, яка має свої уподобання. Важливе в цім шуканні розв'язки є: почнати від теперішности, не ігнорувати минулого, особливо того, що в майбутньому є небажане, некорисне; творити те, що буде живе і творче завтра, але рівночасно буде помагати пригадувати нашим поколінням країну їх батьків, яка хоч далека, але вона має бути теж і їх рідна.

Соціяльна натура, інтелектуальний рівень тої нашої молодої громади є інший, як він був у таких людей 20-40 років тому. Ціла структура нашої громади змінилася в порівнанню із ще недавним минулим, і вона буде, далі мінятися. Ця нова громада є цікавіша, більше скомплікована і більше претенсійна супроти свого оточення, і вона має всі дані ті претенсії ставити у формі конкретних вимог. Народні Доми старих стилів їх менше цікавлять, як прикмером різні ІМК-и, різні клюби, різні соціяльні і професійні групи. В нашій історії ще одне „прокляття" покутує століттями, Наше „селянство", наше „козацство", наші „зарібкові еміграції" державилися „свойого", не губилися в чужому морі. Зате „бояри", „козацькі старшини" діти нашої „зарібкової еміграції" почислені в чужі університети „пропали" для нас. Чи не варто подумати б нам таки прямо: як затримати той таки, здавалося б, нелишний конечний розколу нашої громади? Чому нам не пробувати сказати раз таке рішуче „досить" на всіх відтинках нашого життя?

Але якщо взяти під увагу імена активних членів Будівельного Комітету УАТ „Чорноморська Січ", що проголошених недавно на сторінках преси, то маємо причини до оптимізму. Серед тих імен ми бачимо таких, які дозрівали і виховувалися вже тут в новій країні, або навіть і таких, які таки тут родилися. Якщо навіть і є деякі імена людей, що належать до старшого покоління, то вони теж менше або більше пов'язані з теперішною молоддю, як батьки своїх дітей або як виховники. Цікавий і надійний союз. Він теж дає надію на життєздатну розв'язку. Інтелігенти, з практичність цих поколінь та взаємна охота респектувати своїх партнерів, дадуть нагоду заіснувати здоровій і позитивній програмі і практиці. І якщо наша громада буде мати нагоду побачити тут нові вищі форми громадської думки і дії, тої головною ціль групи ентузіястів осягнена, але під умовою, що така програма і практика буде вестися під кутом корисности для країни їх батьків — України, та українського народу, очевидно в рамах приналежности і зобов'язань супроти країни, які ті люди є громадянами. Скажемо, що це нічого нового: ціль не нова, нова лише форма, новий зміст, бо хоче вхопити зацікавлення собою наших дітей, які „пропадали" для нашої громади, особливо, коли покінчили вищі школи і здобули якенебудь вище соціяльне становище.

Справи порушені тут є не лише справами УАТ „Чорноморська Січ", але справа пекучі для цілої нашої громади. Успішна розв'язка їх тут може стати зразком для інших громад.

І. Я. Х-як

Український Дітройт і вибори

(Дітройт, весна 1966 р. Д. К.). В листопаді ц. року на всіх просторах ЗДА відбудуться вибори до Конгресу й до різних місцевих урядів в стейтах і громадах. В стейті Мишиген особливу увагу звертають на себе вибори до сенату ЗДА, а в місті Дітройті й околиці (повіт Вейн) вибори до Вейнського Суду.

В Дітройті покликано до життя 29-го квітня 1966 р. Виборчий Комітет з метою попирати кандидатуру Дж. Меннен Віллямса на сенатора ЗДА зі стейту Мишиген й кандидатуру Стефана Даніелсона на посаду повітового судді з повіту Вейн. Комітет оформлено в такому складі: адвокат Деніс Квітковський — голова, Володимир Борискевич (Волтер Бойд), Василь Нирчак і Стефан Віхар — містоголови, Іван Корній — касир, Михайло Віхорик — писар. Членами Комітету є численні інші відомі громадяни Дітройту, як д-р Вол. Лисий, меценас Михайло Дужий, д-р ВолодимирЧавс, д-р Василь Шкудор, Володимир Гупаліьский, Володимир Дідик, Роман Сапель, Дмитро Федорко, Мих. Прибила, Остап Квітковський, Анна Наконечна, Надя Віхар, Марта Віхорик та інші.

18 червня 1966 року відбудеться 10-доляровий бенкет в честь адвоката Стефана Даніелсона, на якому головну промову виголосить дружина Дж. Меннен Віллямса — Непсі Віллямс. Дохід із бенкету призначений на виборчі видатки С. Даніелсона.

Стефан Деніелсон — це довголітній активний член української громади в Дітройті (активний особливо через Український Демократичний Клюб, який чи не найбільше жертвує на різні українські громадські і церковні цілі) і поза Дітройтом, адвокат по фаху. Тепер він є одним із четырьох найвищих рангою заступників прокуратора в повіті Вейн. Якщо велика українська громада Дітройту й околиць дасть йому належну піддержку, він має великі можливості стати першим українським повітовим суддею в повіті Вейн.

Дж. Меннен Віллямс — це всім відомий в ЗДА і поза границями ніким непереможений в шістьох виборах губернатор стейту Мишиген, недавній асистент державного секретаря ЗДА для африканських справ і випробований приятель українців. За кандидатуру Віллямса стоїть адвокат Іван Панчук — один з найбільших сучасних українців, що родилися поза Україною.

Віллямс іде проти посадника міста Дітройту, Джерома Кеванага, того, що всіма засобами намагався повалити Марусю Бек у недавніх виборах до Міської Ради Дітройту.

Відзначення роковин проголошення Гетьманщини в 1918 р.

Заходами Громад. Комітету, в склад якого входило 12 організацій, 22 травня відслужено панахиду в Катедрі св. Тройці УАПЦ у Брукліні за спокій душі св. п. Гетьмана Павла і його Родини. Панахиду відслужив настоятель Катедри протопресвітер о. Іван Ткачук, який згадав теплими словами Чин і Працю Гетьмана Павла. Сослужив диякон Ф. Ківа. За духовенством стояло п'ять прапорів з прапороносцями і асистою. Урочистість збільшував гарний спів катедрального хору під кермою п. О. Ткаченка.

О годині 6-ій по полудні в залі Народного Дому в Ню Йорку відбулася Академія в пам'ять проголошення Гетьманщини в Києві в 1918 році. Сцена удекорована портретами Гетьмана Павла в історичному одягу, в якому він відкривав Університет в Києві, Гетьмана Мазепи та іншими мистецькими образами пензлів проф. Маркенка і проф. Сомко. Перед сценою представники організацій з прапорами. Американський гимн виконав артист Оперного театру у Львові Лев Рейнарович при фортепіяновому акомпаніменті проф. Т. Левицького.

Академію відкрив голова Громадського Комітету, інженер Володимир Базилевський.

Реферат про „Ідеологію Української Гетьманської Держави 1918 р." прочитав радник Дмитро Левчук з Філядельфії.

Панна Рома Коваль, студентка проф. Чапельської, добре виконала на фортепіяні „Іхав козак" Р. Савицького, „Мелодію" Косенка і „Марш" Фоменка.

Спомин проф. В. Ємця прочитав інж. Р. Степаняк. Представники чужих організацій виголосили привіти з побажаннями успіхів у боротьбі проти червоної Москви: д-р Іван Дочев від Болгарського Національного Комітету, Алфред Корн від Американського Комітету за Визволення Поневолених Народів, Гавін Шібер від Антикомуністичного Світового Союзу, Йозас Адєнас — генеральний секретар Верховного Комітету за Визволення Литви, інж. Глазков від Верховного Представництва Козаків, п. плк. Микола Назаренко від Козацьких Ветеранів. Промови представників були нагороджені довгими оплесками. Глибоко зворушила присутніх промова інженера Глазкова, виголошена по українськи з симпатіями до Гетьмана Павла, якого він знав особисто. Уважає гетьмана Павла Скоропадського за державного мужа великого формату і щирого патріота, який ціле своє життя боровся за незалежність України і добро її населення.

Ця промова подобалася присутнім. Її довго оплескували.

Панна Марія Пришляк добре продеклямувала „За наш Престол", Пан Лев Рейнарович з чуттям виконав „Пісню Мазепи" Гайворонського, „Гетьмани", Лисенка „Ой Дніпре мій Дніпре" Лисенка та як наддаток „Ой поле" Лисенка при фортепіяновому супроводі проф. Т. Левицького , за що дістав довгі оплески.

При акомпаніяменті проф. Т. Левицького та при видатній допомозі п. Л. Рейнаровича ціла заля відспівала національний гимн і цим закінчилася Академія.

Віктор Вакуловський

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ІНЖЕНЕРІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ї)

тентах і кінцевих продуктах.

Добір і проголошення номінованих членів академії відбувається на індивідуальній базі, а не на репрезентації технічних об'єднань, корпорацій чи інших організацій. Номінація членів відбувається, очевидно, з ініціятиви управи академії, а не з особистого бажання заінтересованого.

У З'єднаних Державах є понад півмільйона інженерів різних технічних ділянок. Це число кожного року збільшується, одначе не пропорційно до потреб країни. (В ЗДА ніколи не було численно замало інженерів. Натомість була і є недостача добрих інженерів). Отже, маючи діло з такою кількістю інженерів різних галузей і якостей, не було легко знайти відповідний критерій чи кваліфікації, згідно з якими можна було б підібрати членів академії.

Первісно пропоновано обмежити членство в академії університетськими професорами або інженерами, які мають докторати, і нарешті професійними ресстрованими інженерами. Одначе думка, щоб основними кваліфікаціями були інженерні осяги, перемогла.

Другою основною вимогою кваліфікацій члена є професійна чесність кандидата, його підприємливість у веденні та організуванні скомплікованих або оригінальних програм і його вклад в інженерну освіту.

Згідно з думкою засновників і провідників академії, повне число членів академії не повинно перевищувати 300 осіб. В додатку до перших двадцяти п'яти членів - засновників, академія проголосила в квітні 1965 р. додаткових дев'ятнадцять членів, а восени того ж року ще двадцять сім членів. Отже разом академія має 71 члена.

Членство організується довкруги певних функцій, а не суто традиційних інженерних дисциплін.

До таких функційних груп належать: енергія (перетворення, акумуляція і розподіл енергії); інформація (комунікація, технічні процеси); матеріяли (такі основні матеріяли як метали, мінерали, гази, плини, паливо і т. д.); транспорт (морська фльота, залізниця, повітроплавання, далекопростірне плавання, автомобілі, суходільні, морські і повітряні шляхи, мережа підземних рур, частина інженерії, що займається безпечністю, картографія і т. д.); людське життя, здоров'я і вигода (поліпшення санітарних умов, одяг, домобудування, інструменти, призначені для діягностичних цілей, охорона і безпека людського життя, контроля вогню, доставa води, індустріяльна гігієна, місцеплянування і ін.); сільське господарство, лісництво, годівля тварин (сільськогосподарські продукти, м'ясні вироби, консервування і продукція штучних харчів, збігригання і розподіл); структури (публічні роботи, знаряддя, машини, інструменти, зброя, безпечність і міцність структур, контроля якости і т. д.).

Багато інших ділянок ще не оформлено. Одначе, покликані до цього відповідні чинники постійно працюють в тому напрямі.

На важливість цієї установи вказує той факт, що членами її є визначні особистості американського інженерного світу, які займають впливові і відповідальні позиції в таких наукових інституціях, федеральних агенціях, чи приватних підприємствах:

1. Каліфорнійський Інститут Технології, Масачусетський інститут технології, Іллінойський університет, Пенсильвенійський стейтовий університет, Бруклинський політехнічний інститут, Технологічний Інститут Карнегі, Каліфорнійський університет, Гарвардський університет, Політехнічний інститут Ренселера, Університет Джана Гопкінса, Стенфордський університет.

2. Федеральні агенції: Національна Аеронавтична і Далекопростірна Адміністрація (НАСА), Департамент Торгівлі З'єднаних Держав, Воєнно - морська фльота (Ю. С. Нейві).

3. Приватні підприємства: Bell Telephone Laboratories, Detroit Edison Co., R.C.A., Standard Oil Co. of N.J., E.I. du Pont de Nemoirs & Co., Union Carbide Corp., General Electric Co., General Dynamics Corp., Esso Research and Engineering Co., Lockheed Aircraft Corp., Hughs Aircraft Co.,American Electrical Co., General Motors Technical Center, Ford Foundation, Post Lambert Corp., Westinghouse Electrical Corp., Lockheed Missiles & Space Co., General Radio Co.

Чи новостворена Національна Академія Інженерії, як центральна установа інженерного світу З'єднаних Держав, зуміє розвинути діяльність і виконати завдання, що їх мали на увазі ініціятори для добра майбутніх поколінь, чи після декількох літ перестане формально чи практично існувати — це питання, яке вирішить щойно майбутнє.

У КОНГО АНУЛЬОВАНО ВСІ КОНЦЕСІЇ, видані закордонним компаніям перед проголошенням самостійности Конга, на експлуатацію джерел нафти, мінералів і лісів. Ті компанії можуть переговорювати з конголійським урядом про концесії на нових умовах. Інший декрет вимагає, щоб ті закордонні компанії, які дістали в Конго промислові концесії, але обмежились до репрезентації в столиці, або негайно виїхали в глибину країни для дійсного заводження промислових об'єктів чи ексидуатування природних багатств, або покинули Конго.

КОМУНОПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ГОМУЛКИ ВИДАЛИВ ще двох американських військовиків з амбасади ЗДА у Варшаві, довівши число видалених за останніх два місяці до 5-ох осіб. Видаливши трьох американських аташе, тепер видалено ще двох сержантів, не подавши жодних причин. Американці заповіли відплатні кроки супроти польської амбасади у Вашингтоні.

ВІСТІ З ОСЕРЕДКУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ У ВАШИНГТОНІ

В Осередку Українських Студій при Українській Католицькій Семінарії у Вашингтоні, Д. К., о. д-р Мелетій М. Соловій, ЧСВВ виголосив 6-го і 7-го березня дві доповіді про історичний розвій Божественної Літургії продовж століть.

У першій доповіді доповідач накреслив розвій Божественної Літургії від 1-го до 14-го стор.

Зміст думок доповідача був такий: Служба Божа постала з установи Христа на Тайній Вечері, і мала вона два суттєві обряди: жертвоприношення (через освячення Христовими словами) і жертвоспоживання (Св. Причастя). З тієї установи розвинулася Божественна Літургія. Спершу вона мала простенькі форми, обряди і тексти. Евхаристійне „ломання хліба" в апостольському періоді сполучується із синагогальним богослуженням (літургія слова) в одну Службу Божу. Це поширює Божественну Літургію. Опісля з поширенням християнства на народи римської імперії на Божественну Літургію та на її розвій стають впливати гелленістична філософія, поганські культи, єретичні науки тощо. У 2-му і 3-му сторіччях вже маємо перші документи, що віддзеркалюють розвоєву лінію Божественної Літургії. У документах літургійних 4-го і 5-го сторічч вже можна завважити виразний поділ Божественної Літургії на різні обрядово-текстуальні типи, чи там обряди в технічному цього слова значенню. Спершу було цих обрядів багато і на Сході і на Заході. Однак, поділ церковно-адміністраційний, що в основному йшов за поділом адміністративним римської імперії, стає причиною, що обряди великих метрополій (Рим, Антіохія, Олександрія, і т.д.) стають панівними серед обрядів менших місцевих церков. Довершується централізація і уніформізація обрядів і йде змагання до певної обрядової однообразности. Бувало, що ця централізація й змагання до однообразности переходили в життя дорогою церковного чи державного адміністраційного натиску і навіть насилля, і то на Заході (за часів Карла Великого) як теж на Сході (за часів цісаря Юстиніяна чи цісарів іконоборських з македонської династії).

Візантійська Літургія своїм походженням йде в 4-5-те століття до церковного осередку Антіохії. Вона традиційно пов'язана з іменням св. Івана Золотоустого та Василія Великого, але до речі — є плодом довговікової еволюції. У перших, найстарших рукописах візантійської Служби Божої, (почавши від 8-го сторіччя), формуляр та обрядова сторінка Літургії являються прості і малорозвинені. Але у століттях: 9-14-их Божественна Літургія візантійського типу, зокрема ж у деяких своїх частинах— стає скорим темпом розвиватися, особливо ж під впливом символічного толкування обрядів і текстів Літургії середневічних літургійних коментаторів. У 14-му сторіччю вже відчувалась пекуча потреба обрядової реформи, чи якогось офіційного контролювання непляннового розросту Божественної Літургії. Першими літургійними „реформаторами" були цареградський патріярх Філотей (1354-1376) і київський митрополит Кипріян Цамвлак (1381-1406). Однак, їх реформи не мали великого впливу і значення.

У другій доповіді о. Мелетій Соловій з'ясував розвій Божественної Літургії на русько-українському ґрунті, зокрема ж після приступлення Київської Митрополії до церковної одности в акті Берестейської Унії (1596 р.).

Найперше вказав доповідач на велике значення для літургійного розвою винаходу друкарської штуки. Бо ж стають появлятися друком видання літургійних книжок, а це причинилося до устійнення літургійних традицій. Однак, через брак центральної церковної влади і — так би мовити - контролі-цензури над літургійними виданнями, літургійний розвій Божественної Літургії у Русі-Україні та Московщині пішов дуже розбіжними дорогами. У 17-му сторіччю старались перевести — і то пляново і авторитативно — літургійну реформу київський митрополит Петро Могила та московський патріярх Никон. Обидвох церковних мужів треба уважати основноположниками двох редакцій Божественної Літургії: русько-української (могилянської) та московсько-синодальної. Перша редакція збереглась у Католицько-Унійтській Церкві (17-18 ст.), хоч під впливом різних чинників в дечому виробила свої церковні, обрядові і літургійні відміни, (що їх дуже часто і не-властиво називають „латинізмами"), а московсько-синодальна слов'янами, — також із численними додатками і відклоненнями від грецьких обрядових і текстуальних первовзорів.

Продовж 19-го і на початку 20-го сторічч були різні спроби літургійної реформи в Католицько-Унійтській Церкві, але вони мали невеликий успіх, бо часто переводили їх в життя чи їх речниками були москвофіли і схизмофіли, нпр. Сємашко, Попєль, Наумович, а в наших часах о. Костельник. Після 1-ої світової війни літургійну реформу старались започаткувати українські католицькі єпископи в Галичині, але після невдачної спроби вони передали реформу, згл. одностайне видання літургійних книг Апостольській Столиці. У цей спосіб хотіли вони зробити те, що не було зроблене ані на Замойськім ані на Львівськім Соборах, себто ввести в обряд Укр. Кат. Церкви однообразність.

Римське видання літургійних книг започатковалось виданням тексту, рубрик й уставу Божественної Літургії Івана Золотоуста в 1942 р. З того часу вийшли теж інші літургійні книги, які стараються унормувати обрядові чи текстуальні відміни з попередніх видань літургійних. При кінці доповіді прелеґент завважив, що в минулому ніколи не було досконалої обрядової однообразности, і що всяка реформа чи всякі зміни в Літургії — незалежно від того, хто це переводить, — стрічається з різною реакцією. Іншою важливою увагою доповідача було те, що всякі обрядові зміни, реформи чи „чистки" повинні найперше бути приготовані й узасаднені науковими працями й дослідами вчених істориків і літургістів. На жаль, на українському ґрунті літургійних студій ще надто мало, і мабуть тому в нас беруться за дискусію на літургійно-церковні теми люди не-фахові. Нам треба пізнавати свій власний обряд і не давати чужим вченим викривляти історію нашого обряду.

Після обидвох доповідей була дуже цікава дискусія в формі запитів до прелеґента. В дискусії неодне питання було краще висвітлене. Із запитів богословів слідно було велике заінтересування Літургією, а це є добрий знак. Головував на доповідях і проводив у дискусії проф. Пантелеймон Ковалів на запрошення професора Романа Смаль-Стоцького, голови Осередку Українських Наукових Студій у Вашингтоні. Крім семінаристів семінарії св. Йосафата на доповідях були прявні оотці: ректор Константин Бердар, проф. Мелетій Войнар та парох Данусcяр.

Є надія, що дві літургійні доповіді о. Соловія будуть початком інших серій його доповідей чи там і курсів, нпр. про історію Церкви у Візантії, на Балканах, на Русі-Україні і Московщині, як теж про такі актуальні теми, як Патріярхат і т.п. Доповідач, що виїхав в подорож до Святої Землі, Цареgроду, Греції і Югославії, по повороті з тієї подорожі схоче поділитися своїми науковими спостереженнями і записками із своєї студійної тури. Цю подорож-паломництво на Схід відбуває о. Соловій з нагоди 25-ліття свого священства. (Він був висвячений на священика в червні 1941 року).

В суботу, дня 12-го березня виголосив доповідь в Осередку Українських Студій, д-р Володимир Душник, науковий співробітник університету Фордгем і наш відомий публіцист. Темою доповіді була: „Наша національна спадщина та її значення для Америки".

Доповідач з'ясував, що сучасна Америка є плюралістичне суспільство різних народів, культур і релігій, що зливаються у спільнім громадянстві однієї Американської нації, але затримуючи й культивуючи свої первні в повній свободі. Українці становлять один із цих первнів. Тому, що наші піонери емігрували до Америки під чужими квотами, то українці були в урядових колах і статистиках мало відмічувані. Та в цьому столітті прийшов значний поступ у цій справі по першій й другій світових війнах. Америка хоч не визнала Україну, то все ж таки знала про її існування й боротьбу, і коли б українська держава удержалася кілька місяців довше, то напевно Америка визнала б була Україну як визнала Фінляндію, Польщу чи Чехословаччину. Під час і по другій світові війні під проводом УККА українці проявили велику активність і вислідом її — це членство України в Об'єднаних Націях. Нашим обов'язком як американських громадян-українців є ширити правду про Україну, а для цього треба нам усім знати всі історичні, економічні й політичні факти, треба знати, що під сучасну пору є дві України, а саме, офіційна советська Україна і Україна поневолена, яка живе надіями, що ми американські-українці її незабуваєм так, як жиди ніколи не забували своєї поневоленої батьківщини.

Доповідач вияснив слухачам, чому інтереси Америки вимагають від нас знання й активности. Американський уряд провадить широку акцію пізнавати всі народи, їх культури й змагання, тому наша діяльність є співзвучна з політикою Америки. Це є нашим громадянським обов'язком помогти американцям пізнати Україну, що є підставою економічної й політичної могутности советської імперії.

Заключаючи свою доповідь, д-р Душник визначив для молодої ґенерації такі пекучі завдання: поглибити свідомість українських традицій нашого славного минулого, поглибити знання про великий вклад української еміграції в економічну й культурну розбудову Америки, вдержати й розбудувати нашу спадщину і Церкви, шкільництво, пресу і економічні організації та позбутися нарешті всякого почуття меншевартости. Завжди треба пам'ятати, що наша Америка є провідником вільного світу, та що вона скорше чи пізніше вирішуватиме долю поневолених народів, а в першу чергу — України.

● **Фахівці советських справ** твердять, що перше місце в єрархії кремлівських „вождів" займає твердо партійний генеральний секретар Леонід Брежнєв, друге — прем'єр Алєксандер Косигін, третє — „президент" Микола Підгорний, четверте — Михайл Суслов, а Алєксандер Шелепін, колишній голова комсомолу, тайної поліції КГБ і Державної контрольної комісії — злетів на шосте або й сьоме місце, дармащо був час, коли його вважали „сходячою зіркою" на большевицькому овиді.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ПАВЛИНА ГУРАЛЬЧУК, з дому Запника, членкиня Т-ва „Українська Січ" — 170 Відд. УНС в Джерзі Сиіті, Н. Дж., померла 21 травня 1966 р. на 72 році життя. До УНС вступила в 1936 році. Покійна полишила в глибокому смутку дві дочки Ольгу і Катерину, трьох синів Мічел, Григорій і Іван та п'ятнадцять внуків. Похорон відбувся з участю родини, приятелів та знайомих 25 травня 1966 року з похоронного заведення І. Ковальчука до укр. кат. церкви св. Петра і Павла, а відтак на цвинтар Святого Хреста в Норт Арлінґтон, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
Д. Дидик, секр. Відд.

ІВАН ЖІНСТЕР, довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка — 52 Відд. УНСоюзу в Голійок, Масс., помер 26-го тратвня 1966 року на 78-му році життя. Покійний походив з міста Грималова пов. Скалат, Украна. До УНСоюзу вступив 1919 р. Був довголітній касир і заст. предсідника. Полишив у смутку сина Леона, дочку Ванду і зятя, 5 внуків і 4 правнуків та дальшу родину. Похорон відбувся 28-го травня 1966 р. з кат. церкви при участі родини і членів Відділу та знайомих.
Вічна Йому Пам'ять!
Д. Хрупалик, секр.

ОЛЕКСА СВЕРИД, член Бр. св. о. Миколая — Відд. 293 УНС, помер трагічною смертю 27 березня на 43-тім році життя. Покійний родився в селі Махнів, пов. Рава Руська, Західна Україна. До Америки прибув в 1951 року з таборів в Німеччині. Мати Параскевія, два брати і дві сестри правдоподібно живуть в Україні. Похорон відбувся 2 квітня 1966, з Церкви Св. о. Миколая в Брукліні (Савт) де покійний мешкав від самого початку його приїзду до Америки. Похороном занялись члени Братства.
Вічна Йому Пам'ять!
Марія Демидчук, секр.

КОСТЬ ЧАПРАНСЬКІ, довголітній член Братства св. Йосафата — 217 Відд. УНС, упокоївся в Бозі 18-го травня 1966 р. Покійний походив з села Конюшкі, пов. Рогатин, Зах. Україна, полишив у смутку одну замужну доньку Марґарету Ґрагам, 6 синів, 24 онуків і 9 правнуків. Много кревних і приятелів, належав до Орля Секлер в Бавш енд Ламб - Оптікол Компани, і до Братства св. Йосафата, працював ціле своє життя доки сили його неопускали, коли вже сили його опустили, то 20 травня 1966 р. покійний Кость Чапранські, в Церкві св. Йосафата, попращався зі своєю родиною, з Членами Братства, і відійшов собі на вічний спочинок, де буде спочивати вічним сном на Голи Сепулчре Семетери
Вічна Йому Пам'ять!
Секр. В. Колданьскі

ЧЕЛЯК ВАСИЛЬ, основник, член-піонер і довголітній секретар Братства св. Володимира — 286 Відділу УНС в Джерзі Сиіті, помер 24-го травня 1966 р. на 71-ому році свого трудолюбивого життя. Покійний народився 14-го вересня 1895 р. в селі Завадка Риманівська, повіт Сянік, Зах. Україна. До ЗДА пробув 50 років тому. До УНСоюзу вступив з початком 1918 р. та належав безперервно до 286-го Відділу, в якому був довголітнім секретарем. Був щиро відданий союзовій ідеї та своєю наполегливою працею причинився у великій мірі до її розповсюдження і закріплення. Завдяки своїй спокійній і привітній вдачі та хрустальному характерові втішався загальною пошаною і щирою симпатією всіх, хто його знали. Залишив в глибокому смутку дружину Параску та синів Михайла, Семена, Петра, Юрія і Павла.
Похорон відбувся 27-го травня 1966 р. до української католицької церкви св. Петра і Павла, а звідтіль на цвинтар Чесного Хреста в Норт Арлінґтон, Н. Дж. при численній участі рідних, односельчан та членів УНСоюзу.
Вічна Йому Пам'ять!
Уряд 286 Відділу УНС.

ТАРЗАН, Ч. 5635. Втікають!

AFTER OPENING THE CELL DOOR, TARZAN RESTRAINED HIS EAGER COMPANIONS. "WAIT FOR ME HERE," HE WHISPERED.

"WHAT ABOUT MY DIAMOND?" TOM PLATT WHINED. "LATER!" REBUKED THE APE-MAN.

PRESENTLY, TARZAN RETURNED WITH SOME WATER SUITS. "HURRY!" HE EXCLAIMED. "WE CAN ESCAPE WHILE THE ENEMY SLEEPS!"

Після відкриття дверей від келії Тарзан стримав своїх нетерпеливих компаньйонів. Чекайте на мене тут, — шепнув він.

— А як справа з моїм діямантом, — скиглив Том Плетт. — Пізніше! — докоряв мавполюд.

Негайно Тарзан вернувся з кількома пурецькими убраннями. — Поспішайте, — сказав він. — Зможемо втекти, поки ворог спить!